

La Nau dedica una exposició al llibre d'artista amb els creadors més rellevants de la segona meitat del segle XX

València, 19 de novembre de 2019. Originals d'Andy Warhol, Edward Ruscha, Ulises Carrión, John Baldessari, Christian Boltanski i Jenny Holzer, entre altres, es presentaran avui, dimarts, 19 de novembre, a les 19.00 hores, en la inauguració de l'exposició 'TEXT [NO TEXT] Llibres i publicacions d'artista. Col·lecció UPV', que es podrà visitar a la Sala Estudi General del Centre Cultural La Nau de la Universitat de València fins al 12 de gener.

L'exposició és una selecció de part de la col·lecció de llibres i publicacions d'artista de la Universitat Politècnica de València, que supera el miler d'exemplars. Recull l'obra dels artistes més rellevants de la segona meitat del segle XX que van utilitzar el llibre com a suport artístic. Se centra en el període dels anys 60 i 70, quan es va donar una ruptura considerable en el concepte de llibre d'artista a través del desenvolupament del moviment Fluxus o del Pop Art.

La mostra recull unes 80 publicacions dividides en 7 seccions que atenen a la utilització o no del text, en funció del predomini de la imatge o del llenguatge. La primera secció constitueix la part més històrica, es remunta a l'origen dels artistes i el llibre a partir dels anys 60 i l'àmbit Fluxus. Acull grans artistes com George Maciunas, creador del moviment, o La Monte Young i el seu llibre col·lectiu 'An Anthology'. La segona aborda el concepte de la Beau Geste Press, l'editorial que va crear el mexicà Felipe Ehrenberg per donar eixida a publicacions experimentals amb mitjans molt artesanals.

En la tercera secció, l'exposició presenta el llibre d'artista com a producte de masses a través del pop, el minimalisme i l'art conceptual. Inclou obres tan mítiques com el desplegable 'Every Building on the Sunset Strip' d'Edward Ruscha o el 'Warhol's Index (book)'. El quart apartat es focalitza en la geometria i el disseny i l'absència de text amb obres de Bruno Munari i Sol Lewitt. El cinquè sector està dedicat a la fotografia i l'estratègia de l'arxivament, amb artistes que treballen amb la imatge fotogràfica des del punt de vista més pròxim al documentalista.

Les dues últimes seccions de la mostra se centren en artistes que treballen amb el llenguatge. D'una banda, escrits i documents, artistes que utilitzen el text per a fer la seua obra. De l'altra, l'experimentació poètica, poesia visual i poesia concreta, on predomina l'obra de rellevants artistes llatinoamericans com Edgardo Antonio Vigo o Guillermo Deisler.

El comissari de 'TEXT [NO TEXT] Llibres i publicacions d'artista. Col·lecció UPV', Antonio Alcaraz, explica que la importància de l'exposició està en la generació d'artistes plàstics que engloba, que no solament van utilitzar el llibre per a difondre la seua obra, sinó també per a innovar en el concepte i en la seua arquitectura. Respecte a l'impacte en el públic, Alcaraz afirma que les persones que visiten l'exposició "veuran l'obra d'artistes molt rellevants i s'adonaran de la importància que té el treball en format llibre en relació amb el que fan ells en altres suports".

La Col·lecció de Llibre i Publicacions d'Artista de la Universitat Politècnica de València disposa de més de 1.400 exemplars catalogats i se situa a la Biblioteca de la Facultat de Belles Arts. Comença amb obres realitzades a partir de la dècada de 1960 i atén tant el llibre d'artista com publicacions especials, revistes experimentals, llibre il·lustrat, poesia visual o qualsevol obra realitzada per artistes en format lliure.

Amb aquesta exposició la Universitat de València i la Universitat Politècnica de València tanquen la seua col·laboració que al llarg d'aquest any han realitzat amb l'organització de projectes expositius conjunts amb motiu del 20 aniversari de La Nau i el 520 aniversari de la Universitat, i els 50 anys de la creació de la Universitat Politècnica de València.

Una nova concepció: el llibre com a objecte artístic

Va ser al principi de la dècada de 1960, la mateixa dècada en què es va formular l'art conceptual, quan va sorgir un enfocament realment diferent tant en la concepció dels llibres d'artista com en la realització i en la forma de distribució d'aquests. En aquest període, el llibre va ocupar un lloc central en la producció de rellevants artistes contemporanis i, al seu torn, va ser motiu de teories crítiques sobre l'autoria -o, millor dit, la falta d'autoria-, l'eliminació en el llibre del text o la imatge i -no menys important- sobre l'impacte de les noves tecnologies en la producció massiva de l'obra d'art.

Els artistes que van decidir treballar amb el llibre com a suport plàstic van assumir que les seues publicacions, a més d'actuar com a producte artístic, funcionarien com a instruments purament comunicatius que es produïen pels sistemes més econòmics i serien fàcils d'aconseguir. Es van llançar a treballar amb les tècniques i els processos d'impressió aleshores més avançats, la reproducció de fotografia en blanc i negre per mitjà de l'òfset o la Xerox, que els permetia fer-ne edicions nombroses de manera ràpida i a baix cost. I, segons aquests criteris, es van allunyar radicalment de les produccions anteriors, els anomenats *livres d'artiste* o llibres il·lustrats, així com de qualsevol dels altres compromisos d'artistes que van utilitzar el llibre en la primera meitat del segle XX.

En les primeres dècades del segle XX, que corresponen al període de les denominades 'avantguardes històriques', els moviments artístics van treballar amb la intenció de distanciar-se de l'academicisme del XIX i van buscar nous mitjans d'expressió, i així van descobrir en el llibre un vehicle ideal per a aconseguir els seus objectius. El llibre va anar transformant la funció que exercia com un contenidor de paraules, d'idees, de comunicació i els artistes lentament hi van anar introduint altres llenguatges vinculats a les arts plàstiques. La innovació en l'arquitectura del llibre i la utilització de materials fins al moment no relacionats amb l'edició provoquen en l'espectador una nova experiència que, a vegades, pot deixar en un segon pla el contingut del text o fins i tot prescindir-ne. En aqueix període, a més del llibre, van exercir un paper fonamental els cartells i altres materials publicitaris.

El llibre i les publicacions d'artista en les dècades dels anys seixanta i setanta del segle XX, recollits en el conjunt de la producció d'artistes com Ed Ruscha, Dieter Roth, John Baldessari, Sol LeWitt, Bruno Munari, Christian Boltanski, Bernd & Hilla Becher, Hans-Peter Feldmann, o Lawrence Weiner, per citar-ne alguns dels més rellevants, no sols van instaurar el suport lliure com un mitjà perfectament homologable en l'art contemporani, sinó que, a més --fent honor a la seua naturalesa--, van oferir una lectura fonamental del perfil propi del Fluxus, el minimalisme o l'art conceptual.

Els principals museus i centres d'art contemporani han completat les seues col·leccions d'art amb documentació i publicacions d'artista a causa de la rellevància d'aquest material a l'hora d'oferir una visió completa de la producció artística de molts dels autors citats.

Per a aquesta exposició, al Centre Cultural La Nau de la Universitat de València, s'han triat llibres d'autors de reconegut prestigi del panorama internacional que mostren tant la part més històrica de la col·lecció com els orígens del llibre d'artista contemporani.